

TÜRKİYE - FRANSA STRATEJİK DİYALOĞU

“Düşünce Diplomasisi:
Yeni Dünya Yeni Ufuklar”

VİZYON BELGESİ (TASLAK)

TÜRKİYE - FRANSA STRATEJİK DİYALOĞU

“Düşünce Diplomasisi: Yeni Dünya Yeni Ufuklar”

(Türkiye - Fransa)

Dünyadaki temel trendlere bakıldığında “toprak ve makineyi” takiben “bilgi ve bilgiye dayalı ürünler” temelli yeni ekonomi çağında küresel rekabet “mikro-milliyetçilik”, “entegrasyon” ve “öngörülemezlik” üzerinden gelişmekte, hayatın ve devletin yeni doğasını belirleyen meydan okumaların; “kaynak ve paylaşım krizi”, “üretim-tüketim-büyüme” formülünün sürdürülemezliği, Çin kaldıracı ile “orta sınıftan tasfiyesi”, “enerji, su ve gıda güvensizliği”, hayatın her alanında “4. boyuta geçiş”, “işgücünde insan kaynağının tasfiyesi”, değişen devlet doğası ve beklenti yönetimi temelinde “sert güçten yumuşak ve akıllı güce geçiş” olduğu temel referanslar olarak şekillenmektedir.

Tüm bu temel parametreler içerisinde, teknolojideki dönüşümler; yapay zeka, sanal/artırılmış gerçeklik ve mobilite merkezli gelişerek tüm insan hayatını ve doğasını değiştirmeye adaydır. “Endüstri 4,0” ve “Toplum 5,0” kavramlarının dünyanın dönüşümünü endüstri ve toplum boyutları ile yönetmek açısından önemli başlıklar olduğu aşikârdır. Bir diğer etken de Çin’in dünya sahnesinde her geçen gün etkinleşmeye başlamasıyla oluşturduğu türbülanstır. Yeni İpek Yolu projesi “Kuşak ve Yol”; hem karadan hem denizden yüzde fazla ülkeyi ilgilendiren bir küresel entegrasyon projesi olarak şekillenmekte, iktisadi pastanın dağılımını kalıcı olarak değiştirmektedir. Orta sınıfı olmayan ülkelerde, otoriter rejimler ya da kaos, iki seçenek olarak önümüzde durmaktadır. Bölgesel ve küresel güvenlik anlamındaki iş bölümünün nasıl yapılacağı ve bedellerinin nasıl paylaşılacağı da önümüzdeki dönemin tartışma konuları olmaya adaydır.

Güvenlik üzerinden yeni ittifakların gelişmesi ise başat ülkelerin aldıkları risklerden ve inisiyatiflerden okunabilmektedir. Mülkiyet ve güç kavramlarının niteliği ile iş modeli tarihsel olarak değişmektedir. “Başarıda Başarısızlık” sendromu yaşayan AB’nin geleceğini; Brexit sonrası Batı’da yeniden canlanan kamplaşmanın sonuçları belirleyecektir. Tüm bu gelişmelerle birlikte, “Güvenliğin Ekosistemi”, hukukuyla birlikte değişmektedir. “Güvenlik - Demokrasi” ikilemini bundan sonra çok daha fazla yaşanacaktır. Çünkü orta sınıfı eriyen ve güvenlik eksenini sofistike bir zemine kayan ülkelerde demokrasinin yaşatılması zordur. “Güvenlik bize otoriter rejimler mi getirecek” sorusunun daha fazla tartışılması gerekmektedir.

Türkiye; 84 milyonluk nüfusu, gelişerek büyüyen ekonomisi ve Afro-Avrasya ana kıtası ortasındaki jeostratejik konumu ile öne çıkmaktadır. Avrupa, Karadeniz, Kafkaslar, Asya, Orta Doğu ve Afrika ülkeleri ile arasındaki tarihî, siyasi ve kültürel bağları, Birleşmiş Milletler başta olmak üzere uluslararası alanda yükselen aktivitesi, NATO, AGIT ve CICA gibi örgütlerin önemli üyelerinden olması ve son dönemde geliştirdiği aktif dış politikası ile küresel platformda önemi gittikçe artan bir aktör hâline gelmiştir.

Fransa ise Atlantik ve Afro-Avrasya geçiş yolları üzerindeki stratejik konumu, derin siyasi, tarihi ve kültürel birikimi, 67 milyonluk nüfusu, dinamik ekonomisi, 2,777 trilyon dolarlık GSYİH’sı; BMGK, NATO, Avrupa Birliği, Avrupa Konseyi, Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı, OECD vb. uluslararası kurum ve kuruluşlara üyeliği ile bölgesel ve küresel düzeyde önemli bir ülke konumunda bulunmaktadır.

TÜRKİYE - FRANSA STRATEJİK DİYALOĞU

Fransa, AB üyesi ülkeler arasında en büyük tahıl üreticisi ve Batı Avrupa ülkeleri arasında tarım ve gıda sektörünün en fazla ağırlığa sahip olduğu ülke konumundadır. Dolayısıyla AB'nin tarım politikalarına büyük ölçüde yön veren ülkedir. Otomotiv sanayii, Fransa'da yarattığı katma değer ile milli gelirin %10'unu oluşturmakta ve ülkedeki her on çalışandan birine istihdam sağlamaktadır. Dünya'nın en büyük elektrik ihracatçısı olan Fransa, ABD ve İngiltere'nin ardından dünyanın en fazla yabancı yatırım çeken ülkesidir.

Türk - Fransız ilişkileri Kanuni Sultan Süleyman'ın Fransa Kralı 1. François'nın yardım talebine olumlu cevap verdiği 1526 yılına kadar geri gitmektedir. Osmanlı döneminde, Kapitülasyonlardan Duyun-u Umumiye idaresine uzanan bir ekonomik ilişkiler süreci ile hem ittifaklara, hem karşılıklı çatışmalara sahne olan ilişkiler yaşanmıştır. Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükümeti ile Fransa arasında 20 Ekim 1921 tarihinde imzalanan Ankara Antlaşması, yeni Türk devleti ile Fransa arasındaki ilişkilerin başlangıcı olmuştur.

Türkiye - Fransa ikili ticaretinde, 2019 yılında ticaret hacmi yaklaşık 14 milyar avroya yükselmiş, ticaret açığı ise Fransa aleyhine 1,3 milyar avro civarı olmuştur. 2019 yılında Türkiye'nin en çok ticaret yaptığı 7. ülke Fransa olmuştur. Türkiye'nin Fransa'ya ihraç ettiği başlıca ürünler; otomobil sanayi ürünleri, hazır giyim, otomobil yan sanayi ürünleri, elektrikli ev aletleri, genel kullanıma yönelik makine ve cihazlar, tekstil endüstrisi ürünleri ve elektrikli cihazlardır. Fransa'nın Türkiye'ye ihraç ettiği başlıca ürünler; uçak ve uzay endüstri ürünleri, otomobil (yan) sanayi ürünleri, genel kullanıma yönelik makine ve cihazlar, temel kimyasal, azotlu, plastik ve sentetik kauçuk ürünlerdir. Türkiye'de 1.524 Fransa sermayeli şirket faaliyet göstermektedir.

Türkiye için Fransa, beş yüz yıllık köklü ilişkileri temelinde önemli bir ticari ve ekonomik ortaktır. Aynı zamanda yaklaşık 800 bin Türk nüfusun yaşadığı önemli bir müttefiktir. İki ülkenin resmî ilişkilerinin temelini Kurtuluş Savaşı sırasında 20 Ekim 1921'de imzalanan Ankara Antlaşması oluşturmaktadır. 2019 yılında Türkiye'yi yaklaşık 875.957 Fransız turist ziyaret etmiştir.

Türkiye ve Fransa, gerek müştereken yakın oldukları coğrafyalarda, gerek dünya genelinde, demokrasi, insan hakları ve özgürlüklerin gelişmesi yolunda gayret gösteren, bu çerçevede, ortak çabalar içinde yer alan iki ülkedir. Hem uluslararası alandaki bu ortak hedefler, hem iki ülkenin yoğun ekonomik ilişkileri, siyasi ilişkilerin olumlu seyri için önemli bir altyapı oluşturmaktadır.

Türkiye'nin Fransa ile ilişkilerinin unsurları arasında, ticaret hacmi, askeri iş birliği imkanları, Orta Ddoğu ülkeleri ile ilişkiler, Türkiye'nin AB üyelik süreci, Fransa'daki Türk işçileri, kültürel etkileşim ve turizm sayılabilir. İkili plandaki yoğun ve kurumsal ilişkilere ek olarak NATO, AGİT, Avrupa Konseyi gibi Avrupa'nın savunma ve siyasi yapılanmalarında da Fransa Türkiye'nin en önemli ortakları arasında yer almaktadır. Örneğin Balkanlarda ve Afganistan'da Türkiye ve Fransa ortak askeri görevler yürütmektedir. Demokrasi, laiklik, Dünya Ticaret Örgütü üyeliği ve kalkınmacı ekonomilere sahip olmaları iki ülkenin ortak özellikleridir.

TÜRKİYE - FRANSA STRATEJİK DİYALOĞU

Bununla birlikte, Fransa'nın, Türkiye'nin AB üyeliğine son yıldır karşı çıkararak AB'ye tam üyelik müzakerelerinde bazı başlıkların açılmasını engellemesi son dönem yumuşamalar olsa da siyasi ilişkilerde sorun oluşturmaktadır.

Ayrıca, Fransa'nın kabul ettiği bir kanunla 1915 yılında Anadolu'da meydana gelen olayları "soykırım" olarak nitelemesi de ilişkileri gölgelemiştir. İlgili kanun teklifi daha sonra Anayasa Konseyi tarafından 28 Şubat 2012 tarihinde "ifade özgürlüğünü ihlal ettiği" gerekçesiyle Anayasa'ya aykırı bulunarak iptal edilmiştir. Yasa teklifinin gündemde olduğu dönemde Türkiye, Fransa'ya yönelik bir dizi tedbire başvurmuştur.

Tarihsel ve konjonktürel nedenlerden dolayı gel-gitler yaşayan Fransa - Türkiye ilişkilerinin düzeyi potansiyelin oldukça altındadır. İki ülke arasındaki ekonomik ilişkilerin gerçekçi ve kalıcı bir zeminde çok daha iyi düzeylere taşınabileceği açıktır. Bu çerçevede, Fransa Türkiye'nin AB üyeliği sürecinde Türkiye ile ilgili basmakalıp düşüncelerin ve önyargıların gözden geçirilmesi noktasında ciddi adımlar atabilir. Tunus ve Mısır gibi ülkeler başta olmak üzere Kuzey Afrika ve Orta Doğu ülkelerinde Türkiye ve Fransa ortak çıkarları için son derece uygun politikalar geliştirebilir ve etkinlikler gerçekleştirebilirler.

Türkiye'nin bölgesel ve küresel düzeyde artan etkinliği yanında Fransa'nın küresel ve bölgesel düzeydeki öncü rolü iki ülke ilişkilerinin potansiyeli açısından dikkate alınmalıdır. Enerji ve yatırım alanlarında da gittikçe artan iş birliği potansiyeli mevcuttur.

Soğuk Savaş'ın sona ermesiyle ivme kazanan küreselleşme ve ardından çok boyutlulukla gelen temel eğilim, ülkelerin tek başlarına değil belirli bölgesel iş birlikleri ve bölge-ötesi ortaklıklar vasıtasıyla güçlenmesi yönündedir. Ülkeler artık ekonomik, siyasal, kültürel bakımdan diyalog ve iş birliğine dayalı açık bir yapıya doğru yönelmekte, uyum sağlayamayanlar ise ciddi istikrarsızlıklar yaşamaktadır.

İki ülkenin, bölgesel meselelere çözüm bulunması hususunda işbirliği içinde çalışmalarına duyulan ihtiyaç derinden hissedilmektedir. Çok boyutlu şekillenen dünya güç sistemi içerisinde Türkiye - Fransa ilişkilerinin ideal bir noktaya taşınabilmesi için, yalnızca siyasi ve stratejik temelli değil, her parametrede karşılıklı derinlik oluşturacak bir yapıya doğru yönelmesi gerekmektedir. Tarih; karşılıklı bağımlılığı derinleştirecek stratejik fırsatlar sunmaktadır. Bu bağlamda düşünce kuruluşları, kanaat önderleri ve sektör temsilcilerini stratejik boyutu da kapsayan bir yaklaşımla bir araya getiren **Türkiye - Fransa Stratejik Diyalogu** önemli bir referanstır.

Ana Tema

Düşünce Diplomasisi: Yeni Dünya Yeni Ufuklar

TÜRKİYE - FRANSA STRATEJİK DİYALOĞU

Alt Temalar

Yeni Dengeler Yeni Ekonomi

Türkiye - Fransa Ekonomik İlişkileri: Fırsatlar ve Engeller

Enerji Politikaları: Jeopolitik ve Güvenlik İşbirliği

Teknolojik İşbirliği, Akademik ve Kültürel İşbirliği

Sosyal, Ekonomik ve Politik Gelişmeler

Türkiye'nin AB Üyelik Süreci ve Türkiye - Fransa İlişkileri

Orta Doğu, Afrika, Orta Asya Ülkeleri Bağlamında İş Birliği İmkânları

ABD ve Yeni Ortaklarla İlişkiler: Transatlantik & Pasifik Stratejileri

Öncelikli Sektörler

Kamu Diplomasisi Eğitim ve Dil

Kültür ve Turizm

İnşaat, Müteahhitlik ve Altyapı

Sağlık ve Sağlık Turizmi

Enerji, Petrokimya ve Yatırımlar

Lojistik, Ulaştırma ve Haberleşme

Bankacılık ve Finans (Stratejik Yatırım Fonu)

Ekonomi ve Ticaret

Medya ve İletişim

Bilim ve Teknoloji

Marka Şehirler ve Çevre

Savunma ve Uzay Sanayii

ÇALIŞMA VE ETKİNLİKLER (TASLAK)

Yöntem

Tümevarım, Katılımcılık ve Ekonomik Derinleşme

Türkiye - Fransa Akil Kişiler Kurulu Toplantıları/Çalışmaları

TÜRKİYE - FRANSA STRATEJİK DİYALOĞU

Kapasite ve Ekosistem Envanteri Oluşturulması

Araştırma Projeleri ve Raporlarının Hazırlanması

Pro-aktif Politika Önerileri Geliştirilmesi

Yuvarlak Masa Toplantıları/Çalıştayları

Çok Taraflı Çalıştaylar/Çalışmalar

Sektör Çalıştayları/Etkinlikleri

Uygulamalı İnteraktif Modellemeler

Stratejik Raporlar

Sektör çalışmalarının iki ülke karar alıcıları, özel sektörü, medyası ve kamuoyu için stratejik raporlar olarak yayımlanması. Literatür ve hafıza desteği sağlanması.

Medya Konferansları

Diğer Akademik Çalışmalar

Stratejik Rapor, Kitap, Makale, Tez vb. Akademik Çalışmalar